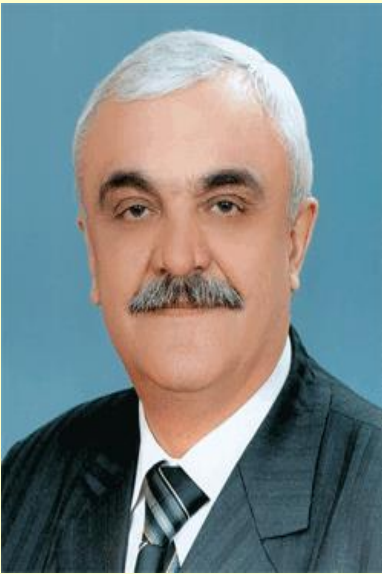

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Теорія демократії та базові інститути демократичного суспільства»

Галузь знань	28 «Публічне управління та адміністрування»	Викладачі	
Шифр та назва спеціальності	281 «Публічне управління та адміністрування»		
Назва освітньо-професійної програми	Публічне управління та адміністрування		
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) (освітньо-професійний)		
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	вибіркова		
Форма навчання	заочна	РАДИШ Ярослав Федорович доктор наук з державного управління, професор	ДІДЕНКО Ніна Григорівна доктор наук з державного управління, професор

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	<p>навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що забезпечують базову підготовку фахівців з публічного управління та адміністрування і входить до циклу гуманітарної та соціально- економічної підготовки магістрів за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».</p> <ul style="list-style-type: none"> Демократія як суспільно-політичний феномен є визначальною формою людського цивілізаційного розвитку. Демократичні політичні інститути та процеси займають центральне місце в системі публічного врядування будь-якої країни, формують державний лад та відповідний політичний режим, вирішальним чином впливають на формування та реалізацію державної політики що обумовлює важливе значення вивчення дисципліни «Теорія демократії та базові інститути демократичного суспільства».
Мета дисципліни	<p>сутності демократичного управління в системі публічного врядування, теорій демократичного транзиту як процесу переході від авторитарно-тоталітарних політичних режимів до демократичних; особливостей формування та розвитку демократичних інститутів, процесів, процедур; ознайомлення слухачів з основними цінностями демократії та моделями демократичного розвитку; отримання студентами системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей формування демократичних політичних інститутів та процесів та як вони впливають на державне управління.</p>
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	<ul style="list-style-type: none"> – способи узагальнення, аналізу, сприйняття інформації, постановки мети і вибору шляхів її досягнення; способи кооперації з колегами, праці в колективі; здатність до організації і планування аналітичної діяльності у сфері державного управління; здатність до аналізу політичних інститутів і процесів в Україні; знання і уміння оперувати політичними категоріями та поняттями в сфері політичних інститутів та державного управління; усне спілкування рідною мовою у процесі дискусії; знання другої мови при оволодінні іншомовними джерелами; елементарні комп'ютерні навички (використання мережі Інтернет для опанування рекомендованих електронних джерел, робота у Microsoft Office Point при підготовці доповіді з презентацією); навички управління інформацією для використання тенденцій розвитку, форм державного управління та політичного адміністрування; навички прийняття обґрунтованих управлінських рішень з питань державного управління та політичного адміністрування. уміння працювати у команді; ☐ здатність до критики та самокритики під час дискусії; ☐ уміння донести до фахівців і нефахівців інформації, ідеї, проблеми, рішення та власного досвіду в галузі професійної діяльності; ☐ навички та уміння формування між особових стосунків у колективі при обстоюванні власної позиції під час

дискусії;;

- ☐ етичні зобов'язання при опонуванні до виступів доповідачів;
- ☐ розуміння традицій та звичаїв інших культур, уміння проявляти толерантне ставлення;
- ☐ уміння критично оцінювати явища, ситуації, діяльність осіб, спираючись на знання.

Системні компетентності:

- ☐ здійснювати обґрунтування прийняття політичних рішень та їх реалізацію;
- ☐ приймати політичні рішення в умовах невизначеності, ризику та конфлікту;
- ☐ розробляти ефективні політичні рішення з використанням методів політичного аналізу;
- ☐ визначати способи формалізації та реалізації політичних рішень;
- ☐ здійснювати обґрунтований вибір методів політичного аналізу для формування ефективних політичних рішень;

- ☐ застосовувати методи експертних оцінок для визначення ступеня ризику політичних рішень;
- ☐ прогнозувати політичні рішення з урахуванням впливу чинників зовнішнього середовища;
- ☐ ідентифікувати політичні ризики;
- ☐ визначати технологію розробки та реалізації політичних рішень;
- ☐ визначати інтегральні показники оцінки ризику політичної діяльності;
- ☐ формувати напрями зниження ступеня ризику політичної діяльності;
- ☐ формувати напрями підвищення ефективності політичної діяльності;
- ☐ здатність застосовувати знання на практиці;
- ☐ визначати оптимальні та політичні рішення в умовах невизначеності;
- ☐ визначати оптимальні та політичні рішення в умовах конфлікту;
- ☐ проводити аналіз впливу невизначеності на якість прийняття політичних рішень;
- ☐ критично мислити і генерувати креативні ідеї та вирішувати важливі проблеми на інноваційній основі;
- ☐ здатність працювати самостійно при опрацюванні джерел, підготовці доповіді з презентацією, підготовці альтернативних підходів до висвітлення теми дискусії;
- ☐ бажання досягти успіху при обговоренні тем доповідей з презентацією;;
- ☐ здатність адаптуватися до нових ситуацій у професійній діяльності;
- ☐ уміння реалізовувати проекти в сфері державного управління та політичного адміністрування.

Спеціальні (фахові) вміння (компетентності)

- ☐ знання основних положень і методів, процесів політичних, гуманітарних і економічних наук при вирішенні політичного адміністрування, державного управління і професійних завдань;
- ☐ знання способів аналізу політично значущих проблем і процесів;
- ☐ розуміння сутності і значення інформації у розвитку сучасного інформаційного суспільства;
- ☐ вміння застосовувати основні методи, способи і засоби залучення, збереження, переробки інформації;

	<ul style="list-style-type: none"> ☐ вміння розрізняти основні види політичних інститутів в українській і світовій практиці; ☐ знання процедури і техніки підготовки законодавчих актів в контексті державного управління і політичного адміністрування; ☐ знання видів основних угод, які укладаються з юридичними сторонами, їх відмінностей і переваги з урахуванням політичних процесів, що впливають на державне управління і політичне адміністрування; ☐ знання організації, техніки державного управління і політичного адміністрування; ☐ сумлінне виконання професійних обов'язків; ☐ вміння використовувати основні положення і методи політичних, соціальних, гуманітарних і економічних наук при вирішенні професійних знань в контексті державного управління і політичного адміністрування; ☐ вміння аналізувати політично значущі проблеми і процеси; ☐ дотримання основних вимог інформаційної безпеки; ☐ обґрунтування політичних рішень і оцінювання їх наслідків.
Результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> – розуміння сутності найбільш актуальних проблем становлення й розвитку демократичного ладу; – розуміння основних складових, які формують демократичні політичні інститути, і які впливають на політичні процеси; – розуміння демократії як цілісної саморегулюючої системи з врахуванням особливостей розвитку українського суспільства, його трансформації; – засвоєння основних принципів формування сучасної демократичної політичної системи, обґрунтування політичних проблем; – вміння визначати походження, структуру та механізм функціонування політичної системи, державної влади, партійних систем; – вміння аналізувати проблеми поширення демократії в контексті сучасних процесів глобалізації та висвітлити ідеї й елементи демократії в історичній традиції України; – сприяння розвитку професійної кваліфікації слухачів на підставі надання систематизованих знань щодо цінностей демократії; – набуття знань методики аналізу процесів демократичного державотворення та його значення для практики публічного управління; – розробка та впровадження теоретичних і організаційно-правових засад державної політики у практику діяльності та розвитку органів публічного врядування в Україні; – вміння формувати значення політичної еліти та політичного лідерства для становлення демократії в державі; – вміння формування розуміння особливостей демократичної організації суспільного буття та системи органів публічної влади в державі, спрямованих на підвищення ефективності управління; – вміння проведення аналізу політичної думки, особливостей генези національних політичних шкіл, теорій і практики демократичного транзиту та здійснення демократичних реформ; – вміння аналізувати взаємозв'язки політичного адміністрування з соціально-економічною політикою, їх основ і

	<p>механізмів;</p> <ul style="list-style-type: none"> – набуття навичок вільного користування первинними і додатковими джерелами інформації щодо аналізу та розробки державних програм у сфері державної політики; – ознайомлення слухачів із зарубіжним досвідом щодо розвитку теорії і практики формування демократичних політичних режимів; – вміння визначати теоретичні, духовні, прикладні та інструментальні компоненти демократії, їх роль і функції у підготовці політичних рішень; – вміння аналізувати сутність політичної влади, держави, політичного життя, політичні відносини і процеси, суб'єкти і об'єкти політики; – вміння класифікувати міжнародні політичні процеси, місце та роль України в сучасному світі; – оволодіння навиками демократичної політичної культури, набуття розуміння сучасних демократичних цінностей західноєвропейської цивілізації; – ознайомлення з методиками, нормативними документами, що визначають процеси демократичного державотворення; – вміння аналізувати і систематизувати власний практичний досвід публічного службовця і надавати рекомендації щодо удосконалення демократичних процесів в Україні.
Обсяг дисципліни	Загальний обсяг дисципліни: 3 кредити ЄКТС (90 годин). В тому числі лекції – 4 годин, практичні заняття – 4 години, тест-залік – 2 години, самостійна робота – 80 годин.
Форма підсумкового контролю	залік
Терміни викладання	Дисципліна викладається у 2-му та 3-му семестрах

Інформація про консультації

Щодня у листопаді-грудні 2020 січні 2021року з 09.00 до 15.30 в онлайн режимі за винятком неділі

Програма дисципліни

Назви тем (модулів)		Зміст тем
1	Передумови та витоки демократії, генезис та сутність народовладдя.	Історичні передумови та витоки сучасної демократії. Антропологічна природа влади як першооснова демократії. Генезис та особливості розуміння демократії на різних етапах розвитку людства. Зміст та характеристика провідних ідей теорії демократії. Ціннісна система народовладдя: сутність та зміст основних принципів і засад. Генетичний код політичного психотипу людини і демократія.
2	Теорія демократії. Світові моделі демократичного устрою. Теорії переходу до демократії.	Класичні демократії: ліберальна, охоронна, елітарна, представницька. Демократія для саморозвитку. Партіципаторна демократія. Плюралістична, консоціативна та плебісцитарна демократія. Поліархія. Чотири "хвилі демократизації" в теорії переходу від авторитаризму до демократії. Типологія політичної трансформації: переворот, революція, модернізація, демократичний транзит. Моделі переходу до демократії (Д. Растоу, Ф. Шміттєра, С Хантінгтона).
3	Інституційна структура та політичні процеси в сучасній демократії. Зміст та перспективи розвитку народовладдя в Україні.	Інститути та цінності сучасної демократії. Політичні інститути й процеси в демократичному суспільстві. Вибори як формотворча основа демократії. Демократія і громадянська участь в Україні. Демократичний транзит України: віхи та проріхи. Проблеми та перспективи становлення та розвитку демократії в Україні.

Самостійна робота здобувача вищої освіти	
Опрацювання лекційного матеріалу	30 год.
Практичне заняття 1 «Передумови та витоки демократії, генезис та сутність народовладдя»	13 год.
Практичне заняття 2 «Теорія демократії. Світові моделі демократичного устрою. Теорії переходу до демократії»	13 год.
Практичне заняття 3: «Інституційна структура та політичні процеси в сучасній демократії. Зміст та перспективи розвитку народовладдя в Україні»	13 год.
Підготовка та захист індивідуальної роботи	8 год.
Підготовка до заліку	2 год.
Залік	1 год.

Список орієнтовних напрямків тем індивідуальної роботи

1. Розуміння демократії від часів античного світу до сьогодення.
2. Зміст поняття «права людини», суть і призначення політичних прав людини та громадянина.
3. Взаємозв'язок громадянських і політичних прав та свобод людини.
4. Форми та моделі демократії. Чому не може існувати ідеальна демократія?
5. Цінності демократії та їх дотримання в сучасній Україні.
6. Зв'язок між законом та правом в умовах тоталітарного, авторитарного та демократичного суспільств.
7. Функції парламенту в сучасній демократичній державі.
8. Роль децентралізації, регіонального й місцевого самоврядування в системі демократичного правління.
9. Форми прямої демократії в системі місцевого самоврядування.
10. Вплив глобалізації на розвиток демократії та її форми.
11. Демократичні елементи у політичній практиці Запорозької Січі та Гетьманщини.
12. Проблеми розвитку демократії в сучасній Україні.
13. Роль демократичної освіти для розв'язання проблем демократизації та зміцнення демократії в державі.
14. Порівняльний аналіз обраних партійних програм і виборчих платформ окремих політичних партій і партійних коаліцій.
15. Виборча система та типи виборчих систем у демократичних країнах.
16. Тип та особливості становлення виборчої системи в Україні.
17. Порівняння участі у політичному житті громадян країн розвиненої демократії і України.
18. Особливості протестної поведінки громадян та її вплив на стабільність та якість демократії.
19. Головні функції груп інтересів та політичного представництва
20. Основні причини слабкості класичних груп інтересів в Україні.
21. Що таке громадянське суспільство? Співвідношення розвитку громадянського суспільства та рівня демократії.
22. Функції громадянського суспільства в системі народовладдя.
23. Механізми зміцнення інститутів громадянського суспільства в Україні та впливу на формування громадянської свідомості людей.
24. Феномен легітимності. Роль легітимації в утвердженні демократичного режиму.
25. Критерії легітимності влади. Механізми легітимації та зміцнення демократичного режиму в Україні.
26. Особливості сприйняття ліберально-демократичних цінностей в українському суспільстві.
27. Соціальне партнерство та переваги запровадження механізму соціального партнерства в Україні.
28. Сучасні моделі переходу до демократії.
29. Особливості переходу-демократизації в Україні та його результати.

Список рекомендованих джерел

Базова література

1. О. Радченко. Основи демократії : курс лекцій. – Луганськ, ЛНУ, 2012
2. О. Радченко. Основи демократії. Навчально-методичний комплекс для слухачів за спеціальністю "Державне управління" [Електронний ресурс] / О. В. Радченко // Х.: Вид-во АДНДУ, 2012. – CD-диск, 12 см.
3. Основи демократії : Навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів / За заг. ред. А. Колодій; Укр.-канад. Проект „Демократична освіта”. – К. : вид-во „Ай Бі”, 2002. – 684 с.
4. Основи демократії. Права людини та їх забезпечення в умовах суспільних змін : Навч. посіб. / О.В. Філонов, В.М. Суботін, В.В. Пашутін, І.Я. Тодоров; 2-ге вид., випр. К. : Знання, 2008. – 215 с.
5. Бегунов Ю. 13 теорій демократії. / Ю. Бегунов, А. Лукашев, А. Понидилко – СПб. : Изд. дом “Бизнес-Пресс”, 2002. – 240 с.
6. Дай Т., Зиглер Х. Демократия для элиты. Введение в демократическую политику / Пер. с англ. - Москва, 1984.
7. Даль Р. О демократии / Пер. с англ. А. С. Богдановского; Под ред. О. А. Алякринского. - Москва, 2000.
8. Невичерпність демократії: Видатні діячі минулого і сучасності про вільне, демократичне суспільство і права людини. — Київ, 1994.
9. Патнам Р. Д. Творення демократії. Традиції громадської активності в сучасній Італії. — Київ, 2001.
10. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. — Київ, 1994. .
11. Поппер К. Демократия и народоправие // Новое время. — 1991. - № 8.
12. Теория политики: Учебное пособие / под ред. Б. А. Исаева. – СПб. : Питер. 2008. – 464 с.

Допоміжна література

13. Держава і політика: посібник / за наук.ред.д.держ.упр О. В. Радченка, [автори-упоряд. М. Д. Городок, А. В. Карташов, О. В. Радченко та ін.]; Міжнародний республіканський інститут. – К.: IRI, 2016. – 372 с.
14. Державне управління : політологічні та психологічні аспекти [Текст] : Підручник / Д. І. Дзвінчук, О. В. Радченко, В. В. Заблоцький, О. М. Сич.; За заг.ред. д.держ.упр., проф. Радченка О. В.; Вид. 2-ге. – К : Вид-во ВАДНДУ, 2016. – 268 с.
15. Публічне управління України в умовах інституційних змін : колективна монографія / За наук. редакції д. держ. упр. Р. В. Войтович та П.В. Ворони – Київ, 2019. – 482 с.
16. Політична модернізація : [підручник] / за ред. д.держ.упр., проф. В. Б. Дзюндзюка; д.держ.упр., доц О. В. Радченка; к.соц.н. О.А.Котукова. – Х. : Вид-во Асоціації докторів державного управління, 2011. – 400 с.
17. Абетка політична : навчальний посібник. За наук. ред. док. наук держ. упр. О.В.Радченка; Редактор-упорядник М. Д. Городок, [автори-упоряд. С.В. Герасимчук, М. Д. Городок, А. В. Карташов, О. В. Радченко, О. О. Радченко, Є. О. Романенко, О. Г. Солонтей, В. Ю. Стасюк]; Вид. 10-е, доп. і перероб. – К. : Вид-во "ВАДНДУ ", 2016. – 400 с.
18. Класики політичної думки (від Платона до Макса Вебера) /за ред. Й.З. Дзюбка, Х.М. Левкіського. – К.: Вища школа, 2002. – 382 с.

19. Публічний діалог в системі політичної культури демократичного суспільства : монографія / О. М. Крутій, О. В. Радченко. – Х. : Вид-во АДНДУ, 2015. – 320 с.

20. Влада і суспільство: діалог через громадські ради: монографія/за заг. Ред.. Шайгородського Ю.Ж.- К.: ПОЛИВОДА А.В., 2011.-148 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті:

21. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року [Електронний ресурс] - Режим доступу:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

22. http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Apdu/index.html

23. http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vnadu/index.html

24. http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_du/index.html

25. <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/DeBu/index.html>

26. http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dbms/index.html

27. http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dums/index.html

28. <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/index.html>

Загальна схема оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються таким чином:
		для іспиту	для заліку		
91-100	A	Відмінно	зараховано		<i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою і становить: за поточну успішність (виконання практичних занять та контрольних робіт) – до 40 балів, за результати іспиту/заліку – до 60 балів.</i>
81-90	B	Добре			
71-80	C				
61-70	D	Задовільно			
51-60	E				
31-50	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання		
0-30	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни		

Оцінювання за складовими дисципліни

Відвідування лекцій (за кожну лекцію)	5 балів	політика опанування дисципліни	
Практичне заняття 1 «Передумови та витоки демократії, генезис та сутність народовладдя»	5 балів	Відвідування (участь в дистанційному режимі при он-лайн викладанні лекцій)	Кожне заняття
Практичне заняття 2 «Теорія демократії. Світові моделі демократичного устрою. Теорії переходу до демократії»	5 балів		
Практичне заняття 3: «Інституційна структура та політичні процеси в сучасній демократії. Зміст та перспективи розвитку народовладдя в Україні»	5 балів	Дотримання принципів академічної доброчесності	Повне дотримання умов академічної доброчесності
Підготовка реферату	10 балів		
Підготовка та захист самостійної домашньої роботи	30 балів	Умови зарахування пропущених занять (в т.ч. пропущених онлайн-лекцій)	Написання рефератів
Залік	60 балів		
усього	100		